

JELÖLESI NYOMTATVÁNY
A SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSEG MEGŐRZÉSE SZOLGÁLÓ PROGRAMOK
ES TEVEKENYSEGEK NEMZETI NYILVÁNTARTÁSÁRA

FEDŐLAP

A.A jelölést benyújtó(k) neve

Balatoni Katalin, Lévai Péter

B. A szellemi kulturális örökség megőrzését szolgáló program/tevékenység megnevezése

„Így kell járni...” – Az élményalapú népi játék és néptánc oktatásának pedagógiai módszere

B.A program/tevékenység kiterjedési köre

nemzeti
nemzetközi

D. A program/tevékenység jelenlegi státusza

folyamatban

E. Az érintett közösség(ek), csoport(ok) vagy (amennyiben jellemző) egyén(ek) megnevezése

A módszer tanítói:

- Balatoni Katalin
- Lévai Péter

A módszer alkalmazói:

- tanítók
- néptáncpedagógusok
- fejlesztőpedagógusok
- amatőr gyermek-néptánc együttesek oktatói
- határon túli magyar iskolák oktatói, foglalkozásvezetői, cserkészmozgalom vezetői

A módszeren keresztül népi játékot és néptáncot tanulók köre

- 1–6. osztályos gyermekek

F. Az előterjesztett program/tevékenység rövid leírása

Az élményeken keresztül való tanulás, a leghatékonyabb módszerek egyike ma az oktatási trendeket vizsgálva. Ez az a szemlélet, mely kiválóan illeszkedik a korosztályi sajátosságokhoz, valamint hosszútávú eredményeket biztosít. Az „Így kell járni...” módszer alapját az önfelelt játék és táncélmény adja, melyet tudatos pedagógiai felkészülés előz meg. Legfőbb célja, hogy értéké formálja a gyermekek világában a magyar kultúra ezen ágait, miközben számos olyan együttthatót biztosít, mint a széleskörű készség és képességfejlesztés, vagy épp az ismeretbővítés.

Ennek egyik lényege, hogy a gyermekek a magyar néptánc négy legegyszerűbb támasztékformájával („lábsorrend”) és annak ritmikai formáival kezdik a tanulást, amely nagyszámú, és különböző – a gyermekek számára nem idegen, hanem mozdulatjátékra generáló – eszközökkel válik változatossá. A színek és formák (háromszög, négyszög, kör, csillag, tulipán) könnyedén érthető a gyermekek számára, és nagyon hamar rájönnek a szabályrendszer adta variálhatóságra, de ugyanakkor nemcsak

az egyéni ötletek megvalósítását lehet ezzel magas szintre emelni, hanem a gyermekek egymás produktumait is megtanulják értelmezni, „belelátanak” a másik gondolatvilágába, ami miatt esztétikai érzékük, egyéni és társas értékelésük, valamint mozgástudatuk nagymértékben és pozitív irányban fejlődik.

Másfelől a népi játékok során olyan tapasztalatra tesznek szert, melyek kihatnak az egyén teljes személyiségfejlődésére, melyet közösségi térben van lehetősége megélni. Ez a hosszútávú indirekt, korosztályi sajátosságokat előtérbe helyező folyamat jelenik meg például a szabályjátékokban, melyek tapasztalatot biztosítanak az együttműködőkészségre, szabálytudatra, feladatkövetésre. Ilyen tanulási lehetőséget biztosítanak a különböző mozgásos játékok, táncos feladatok is, melyekben a mozgáskészség fejlődése mellett megjelenik a nonverbális kommunikáció, a logikai, stratégiai gondolkodás szerepe is. Összességében elmondható, hogy minden kompetenciaterületre hatással bír a népi játék komplex pedagógiai eszköztára.

JELÖLES

1. A jelölésre javasolt program/tevékenység azonosítása

1.a. A program vagy tevékenység neve

„Így kell járni...” – Az élményalapú népi játék és néptánc oktatásának pedagógiai módszere

1.b. Az érintett közösség(ek), csoport(ok) vagy (amennyiben jellemző) egyén(ek) azonosítása és helymeghatározása

A módszer tanítói:

Balatoni Katalin

Gyermekkorom természetes része volt a játék és a táncélmény. Olyan eszköztárként volt jelen, mely végig kísért a felnőtté válás folyamatán, majd hivatásommá lett. A kezdeti, ösztönből és saját élményekből való táplálkozást, a Magyar Táncművészeti Főiskolán való tanulmányaim során egyre tudatosabb szemlélet váltotta fel. E módszer kialakulásához két jelentős tényező járult hozzá. Az egyik a Lévai Pétertől tanult mozgásanalitikus szemlélet, a másik a módszertani, ismeretbéli hiányosság, mellyel országszerte – majd később a határon túli magyar intézményekben és közösségekben is – szembesültem. Ez motivált arra, hogy a tanult ismereteket továbbfejlesszem, bővítsen és további tanulmányok során tágítsam tudásom és hozzak létre, közvetítsek olyan lehetőségeket, melyek széleskörben alkalmazhatók a pedagógia több területén. Neveléstudományi tanulmányaimmal párhuzamosan megszületett egy olyan tudományos és gyakorlati alapokon nyugvó pedagógiai program („Így tedd rá!”), mely ma már országszerte, a Kárpát-medence magyar intézményeiben és számos diaszpóra közösségben van jelen és segíti az oktatókat és gyermekeket egyaránt. Kutatási területem fókuszába a magyar népi játék és néptánc oktatása került. Ezen kutatási eredmények összegzéseként határozható meg az a cél is, melyet a most beadott felterjesztés is képvisel, miszerint az elmúlt 100 év produkció orientált szemlélete helyett újra a gyermekek mindennapi, valós élményévé tehesük a népi játékot és a magyar néptáncot. Ezen területekkel együtt, nemzetünk örökségének széles világát, mely nem csupán tudásként, sokkal inkább éltető, kifejező funkcióként épül a gyermekek mindennapjaiba, ahogy ezt én is gyermekként megélhettem.

Lévai Péter

Gyermekkorom nem tánccal telt el. A magyar és a Kárpát-medencei nemzetiségek néptáncaival először az Állami Balett Intézet néptánc tagozatán találkoztam, ahol 1979-ben végeztem a Táncművészek Szövetsége Nívódíjával. Az ottani gyakorlások közben is már felfigyeltem arra, amelyet a későbbi hivatásos táncosi és oktatói gyakorlatomban egyre tudatosabban kezdtem vizsgálni, jelesül, hogy mik azok a mikrostruktúrák, amelyek mentén a táncok tanítása és tanulása sokkal élményszerűbb és szórakoztatóbb lesz. Vonatkozik ez főleg azokra, akik nem a hivatásos

színpadi gyakorlatra, hanem az amatőr néptáncmozgalomra és az alapfokú művészetoktatás néptánc szakirányára fókuszálnak.

1998-tól vagyok a Magyar Táncművészeti Főiskola – ma Magyar Táncművészeti Egyetem – módszertani oktató tanára, és ebben a minőségemben igyekeztem megkeresni azt a paradigmaváltási lehetőséget, amely az eddigi demonstráló-imitáló módszer mellé másfajta eljárást is fel tud mutatni. A Debreceni Egyetem pedagógia szakát 2003-ban végeztem el, mint pedagógia szakos tanár és tehetséggondozási szakember, valamint 2005–2008 között az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskoláját is abszolváltam. Ezek a tanulmányaim még jobban megerősítettek abban az elképzelésemben, hogy a tánctanulás eddig megszokott – gyakran unalomig ismételt és feleslegesen gyakorolt – mozdulatait, motívumait miképpen lehet élményszerű tanítási módszerrel felváltani. A kísérletezésem és nagyszámú archív táncok elemzése közben jöttem rá, hogy a magyar néptánc – bár jellegében és képében az improvizáció gyakorlata miatt – nagyon összetettnek tűnik, de alapjában véve néhány nagyon egyszerű támaszték és ritmikai komponensre visszavezethető. Innentől tudatos módszertani elemekkel alapfokú művészetoktatásban felhasználva kísérleteztem ki azt az eljárást, amelyet ma Lévai-módszernek tekint a néptánc pedagógus szakma, és amelynek az elnevezése *konstruktív néptánc-pedagógia*.

Az eltelt több, mint 20 évben magyarországi és nemzetközi konferenciák sokaságán ismertettem a módszert pedagógus kollégáknak és táncosoknak, ahol a megértés és a rendszer újszerűségének és hasznosíthatóságának visszajelzései egyértelműen megjelentek. Szlovákiában az ottani magyarság és szlovákság vezető szakemberei ma már eszerint a módszer szerint oktatnak az ottani gyermekcsoportoknak, Szerbiában immár negyedszer szervezik meg azt a hároméves oktatói továbbképzést, amelynek alapja ez a módszer. A Magyar Táncművészeti Egyetem néptánc módszertani képzésének alapja is ez a módszer, amelyet szakkönyvekkel és egyetemi jegyzetekkel is igyekszem világossá és érthetővé tenni a hallgatóimnak. Az eltelt évtizedek táncos és pedagógiai érdemeit 2018-ban az EMMI *Magyar Arany Érdemkereszt* kitüntetéssel is elismerte.

A módszer alkalmazói:

- Tanítók: Tanítói végzettséggel rendelkező pedagógusok, akik általános iskolai, tantervi keretek között integrálják az élményalapú népi játék és néptánc megjelenítését, általános ismereti tanórákon, a mindennapos testnevelési programkeretein belül, vagy szakkör formájában.
- Néptáncpedagógusok: A Magyar Táncművészeti Egyetem képzési rendszerében BA illetve MA fokozatot szerzett néptánc szakirányon végzett pedagógusok, akik az alapfokú művészeti oktatás, az általános iskolai, órarendi keretei között, amatőr gyermek-néptánc csoportban, vagy egyéb intézményes/szabadidős formában alkalmazzák a módszert, a megjelölt (6–12 év) korosztályban.
- Fejlesztőpedagógusok: Olyan sajátos pedagógiai végzettséggel rendelkező pedagógusok, akik általános munkájuk során beillesztik a módszer elemeit és célzottan, a készség és képességfejlesztés lehetőségét alkalmazzák a megjelölt (6–12 év) korosztályban.
- Amatőr gyermek-néptánc együttesek oktatói: Az intézményi kereteken kívül működő, szabadidős tevékenységnek minősülő foglalkozások, csoportok oktatói, akik rendelkeznek a magyar néptánc széleskörű ismeretével, valamint tapasztalattal rendelkeznek az átadás területén is.
- Határon túli magyar iskolák oktatói, foglalkozásvezetői, cserkészmozgalom vezetői: A határon túli magyar iskolákban, hétvégi iskolákban, cserkész csoportokban magyar kulturális tartalmakat oktatók, akik a megjelölt (6–12 év) korosztálynak vezetnek foglalkozásokat.

A módszeren keresztül népi játékot és néptáncot tanulók köre:

Általános iskolás korú gyerekek, akik ennek a módszernek a segítségével sajátítják el a népi kultúra elemeit, a népi játékokat és a néptáncot.

1.c. A program vagy tevékenység földrajzi elhelyezkedése és hatóköre

A program Magyarországon, a határon túli magyar nyelvterületeken és a diaszpórában élő magyar közösségekre terjed ki intézményes és intézményen kívüli oktatási színtereken egyaránt. A majd 'két évtizedes munkánk eredményeként, ma már a felsorolt intézményekben, közösségekben, -vagy egészében, vagy részleteiben - már megjelennek az általunk képviselt módszertani szemlélet és annak gyakorlati elemei, eszközei is. Hosszú távú cél ezen intézmények bővítése és az alkalmazás kiterjesztése. A következőkben a lehetséges színterek azonosítása jelenik meg:

Oktatási intézmények lehetnek:

- Általános iskolák
- Alapfokú művészetoktatási intézmények
- Hétvégi magyar iskolák
- Egyéb oktatási intézmények

Oktatási Intézményen kívüli színterek:

- Amatőr gyermek-néptánc csoportok
- Szakkörök
- Táncházak
- Táborkok
- Cserkészlet

1.d. A program vagy tevékenység a szellemi kulturális örökség mely területéhez(eihez) kapcsolódik

a) szóbeli hagyományok és kifejezési formák, beleértve a nyelvet is, mint a szellemi kulturális örökség hordozóját

b) előadóművészetek

c) társadalmi szokások, rítusok és ünnepi események

d) a természetre és a világegyetemre vonatkozó ismeretek és gyakorlatok

e) hagyományos kézművesség

2. A program vagy tevékenység ismertetése

2.a. Háttér információ, célok

A program legfőbb célja, hogy értéké formálja a gyermekek életében a magyar népi játék és néptánc világát. A módszer sajátossága ezen területek indirekt, élmény alapú átadása, átörökítése.

A módszer minden olyan közegben sikeresen alkalmazható, ahol nem a minél előbbi színpadi szereplésre való ösztönzésre, hanem a gyermekek és a fiatalok (korai pubertás korban lévők) mozgáskultúra fejlesztésére, játékra, és egymás megismerésére fókuszálnak. A módszer egyszerűsége és könnyű érthetősége miatt a befogadók hamar megtapasztalják a mozdulattal való alkotás élményét, de ezek a mozdulatok és mozdulatfűzések egyben szerves alkotóelemei a magyar népi játékoknak és a néptáncoknak. Emiatt a módszer mintegy észrevétlen átmenetet biztosít a játékok megélésére és a táncok alapjai között. Egyszerre fókuszál a mozgásharmónia kialakítására, a zenei alapfogalmak megértésére és alkalmazására (tempó, lüktetés, ütem, ritmus) valamint a csoportkohézióra és az egyéni megvalósítások akceptálására, de a közösségi törvényszerűségek betartása mellett, illetve annak igényével.

Ezen szemlélet előzményei az alábbiak:

Pedagógusként elsődleges tapasztalatainkra az ambivalens szó a leginkább jellemző a néptánc oktatásának területén. Rendre olyan oktatási-alkotási rendszerbe csöppentünk, melyben az elsődleges cél a produktum volt, nem pedig a gyermekek sajátos és kreatív megoldásainak felfedeztetése, illetve a táncos anyanyelv elsajátítása, vagyis - a legjobb szó erre - az utánoztatás. Mindeközben számos tapasztalatot szereztünk arról, hogy mit jelent a gyermekeknek a tánc, mit ad egy autisztikus, vagy mutista tünetekkel rendelkező gyermeknek, mit ad azoknak, akiknek viselkedészavaruk, beilleszkedési konfliktusai vannak, de legfőképp azt, hogy milyen módon építi komplexen a teljes személyiséget a játék és a tánc világa a mindennapokban. Munkáink során széles környezetünkben, intézményi kereteken belül és kívül, azzal a szempontrendszerrel találkoztunk, amelyek szinte kizárólag a látványosságot, de leggyakrabban a felszínes megjelenítést helyezték fókuszba, sokszor még a hitelesség igénye nélkül is.

Feladatunknak érezzük, hogy felhívjuk a figyelmet arra a jelentős mögöttes tartalomra, mely az eredeti cél és funkció szerint széleskörű szocializációs folyamatot jelent a gyermekek életében. Ehhez az úthoz szolgál nagy segítségül a Magyar Táncművészeti Egyetemen oktatott mozgásanalitikus szemléletmód, mely irányt mutat abban, hogyan is lehet a megfelelő egységekben gondolkodni és oktatni. További személyes tapasztalataink, neveléstudományi tanulmányaink és kutató munkáink során a játékok, táncos mozgások készség és képességfejlesztő tartalma felé vittek, melyek ma már egy folyton fejlődő rendszert biztosítanak és pedagógia-módszertani programmá értek.

Ennek legfőbb pontjai: élményalapú tudásbővítés, táncos anyanyelv biztosítása, komplex készség és képességfejlesztés, nemzeti kulturális kincsestárunk átörökítése, pedagógiai integrálhatóság megjelenítése, pedagógiai eszköztárként való alkalmazás, a népi játék és néptánc hiteles és értékekkel bíró ismertetése.

Elsődleges célként a programban az élményszerű mozgástanulást tekintjük. A mai, mozgásszegény világban a gyermekeket és a fiatalokat nehezen lehet a virtuális világukból kibillenteni. A módszerben az egyéni alkotások olyan elemi élményt szereznek, amelyek képesek megváltoztatni azt a szemléletet, hogy a játék és tánc valami nagyon összetett és bonyolult dolog, és azt csak azok tudják, akik sok-sok éven keresztül tanulták már professzionális szinten. Mivel nem teljesítménycentrikus, ezért a legkisebb önálló ötlet is már személyes élménnyé formálódik, és a gyermekek könnyebben megértik, hogy az egyéni alkotásaik sokkal többet jelentenek számukra, mint egy nehezen és fárasztóan „betanult” koreográfia.

Mindezek, valamint a gyermekek önfelelt élménye, és kompetenciáik fejlődése mögött jelentős pedagógiai tudatosságot hordoz a program. Sajátossága az az analitikus szemlélet, mely strukturálja, részekre bontja, majd egésszé formálja a magyar néptánc motívumvilágát, ritmikai és szerkezeti törvényszerűségeit, így biztosítva a megismerés lemélyebb szintjét és a valódi elsajátítás lehetőségét. Az analízis elsődleges célja megérteni, hogy milyen azonosságok, hasonlóságok és különbségek vannak egy-egy adott tánc típusban egy másik tánchoz viszonyítva, illetve a zenei illeszkedése, formai, szerkezeti megoldásai milyenek. Csakis ilyen alapos szakmai felkészültség után lehet nekilátni a szakszerű és módszertanilag megalapozott tanításnak, hiszen ekkor nem kísérletezéssel, hanem megfelelő módszertani eljárásokkal és hatékony oktatással találkoznak a gyermekek. A szintetizálás pedig - a pedagógus moderálásával - számot tudnak arról adni, hogy számukra mit jelent és milyen egyéni megoldásokat tartalmazhat a tánc megformálása, improvizatív eltáncolása.

A program eszköztára a magyar kultúra táncos, énekes öröksége, valamint a magyar népi játékok széles tárháza és a program kidolgozói által megalkotott módszertani segédeszközök, feladatsorok, mozgásfejlesztő táncpályák.

Népi játékok:

- eszközös játékok
- mozgásos játékok
- énekes játékok
- szellemi játékok
- mondókák

- kis ambitusú énekek

Néptánc:

- Dunai dialektus táncai
- Tiszai dialektus táncai
- Erdélyi táncdialektus
- Moldvai táncok

A program sajátos módszertani eszköztára:

- ugróiskolák
- „táncpályák”
- babzsákok
- eltérő színű tulipánok, mint mozdulatgeneráló szimbólumok
- hula-hopp karikák
- labdák
- táncos bot
- táncos kötél
- gumiszalag
- a magyar néptánc alapmotívumainak és alapvető támaszték és ritmikai összetevőinek szimbólumrendszere (háromszög, négyszög, kör, csillag)

A program célcsoportja: Az általános iskola 1–6 évfolyamán tanuló gyermekek, tanórai, vagy intézményen kívüli néptáncoktatásban részesülnek.

2.b. A megőrzésre irányuló intézkedések

A Magyar Táncművészeti Egyetem néptánc pedagógus képzésének oktatás módszertani szemlélet váltásának egyik eredménye jelen felterjesztés. Az elmúlt években, a felterjesztők kutatásaikkal, tudományos és oktatói munkáikkal azon dolgoztak, hogy olyan paradigmaváltást hozzanak létre, mely a célkitűzésben jelölt élményalapú, valós tudáshoz, a magyar kultúra hiteles és értékes világát biztosítva jut el a gyermekekhez, egy sajátos pedagógiai folyamaton keresztül. Ennek keretei az ország különböző pedagógusképző intézményeiben való oktatói munkásság, konferenciákon való megjelenés, publikációk megjelentetése, továbbképzések biztosítása Magyarországon, a határon túli magyar pedagógusok és a diaszpóra területeken dolgozó oktatók körében.

2015 óta az általános pedagógusképzés néhány intézményében is megjelenik ez a fajta szemléletmód és módszertani lehetőség, valamint az „Így tedd rá! Program” 2010 óta az Oktatási Hivatal által akkreditált képzései során évente több ezer gyakorló pedagógus is lehetőséget kap az élményalapú módszer elsajátítására az alábbi témakörökben:

- Így tedd rá! Népi játék, néptáncmódszertan az óvodában és az általános iskola alsó tagozatában – 23/423/2105
- Komplex fejlesztőpedagógia népi játékkal, néptáncsal – 27282/53/216
- Ünnepek a néphagyományban, ünnepek óvodában és az általános iskola alsó tagozatában – 82/205/2012
- Kisgyermekkorú játékos, táncos mozgásfejlesztés – 575/4/2017
- dr. Mizerák Katalin – Lévai Péter „Perdüljünk, forduljunk, járjunk táncot” tanár továbbképzési program EMMI eng. sz: 957-30/13
- Kun Katalin és a Kenderke Alapfokú Művészeti Iskola, Fürkész, óvodai és tanítói továbbképzési program

A témában megjelent és elérhető kiadványok listáját ld. az 5.c pontban.

3. A program, illetve tevékenység eredménye, hatása

3.a. A program/tevékenység hozzájárulása az adott örökség-elem megőrzéséhez

Az „Így kell járni...” módszertani program komplexen foglalja magába a magyar kultúra több ágazatát. A játékokon, táncokon keresztül helyet kap a nyelvhasználat gazdag megjelenése, a szóbeli hagyományok továbbörökítése, a társadalmi szokások, ünnepek megismerése, alkalmazása is. A népszokások – a jeles napokhoz kapcsolódó szokások jelentős része – olyan dramatikus, mozgásos, énekes kultúrkinccs, amelyben a módszerben megismert mozdulatok, mozdulatfűzések és motívumok teljes mértékben és hitelesen alkalmazhatók, ráadásul a gyermekek ezeket könnyen és örömmel meg tudják valósítani, ezért nem „izzadság szagú” megoldásokkal, hanem természetes és a szokásanyaghoz szervesen kapcsolódó tudásanyaggal rendelkeznek. Mindemellett az egyén képessé válik saját kultúrájának ismerete kapcsán elhelyezni önmagát közvetlen és széleskörű társadalmi rendszerében, a természet és a világegyetem körforgásában.

A játékok és a táncok megismerése, alkalmazása eredményeként a program résztvevői a magyar kultúra továbbörökítőivé válnak.

A középkori Európa táncos szokásrendjének kulturális lenyomataként, kincsestáraként, páratlan örökségeként tekinthetünk népi játékaink és néptáncaink széles tárházára. Ezen tevékenység egyrésztől szakrális tartalommal bír, másrésztől a gyermekek életét végigkísítő cselekvések sokasága. Természetes megjelenésében a legfőbb cél és funkciótartama pedagógiai szempontból a készség és képességfejlesztés, mely ma is kiválóan integrálható a megjelölt korosztály néptáncoktatásához, valamint számos lehetőséget kínál a tantárgyi integrációhoz is.

Néhány példa:

Az együttműködő készség, a feladatkövetés visszavezethető a különböző szabályjátékokhoz. A fogyó-gyarapodó és párválasztó játékok alkalmazhatók matematikai műveletek gyakorlásához, azon játékok, melyek verbális vagy nonverbális elemeket tartalmaznak, kiválóan fejlesztik a kommunikációs készségek fejlődését. A játékok mozgás, mozdulatvilága eszköze a néptánc elsajátításának. Az ezekben megjelenő lépések, ugrások, forgások, fordulások, mind alkotóelemei a táncnak és eszközei a mozgásfejlesztésnek, de ide tartozik a térbeli tájékozás vagy épp a párban, körben való tartás-ellentartás. A népi játék és a néptánc konstruktív néptánc-pedagógiai szemléletű oktatása messze túlmutat tehát azon, hogy csupán technikai, vagy tartalmi ismeretekkel bővítjük a gyermekek tudását. A módszer – mint láthatjuk – ezen területekre komplex hatással bír, teljes személyiséget formálnak. Komplexitása azonban nem ragad meg a népi játékok és a néptáncok általános ismereténél, hanem kiterjed a magyar kultúra megismerésének és megélésének további területeire is. Így megjelenik és feldolgozásra kerül énekes és dramatikus hagyományunk, ünnepeink, szokásaink világának megértése is.

Néhány egyszerű példán keresztül szeretnénk szemléltetni a módszer hatékonyságát. A támasztékok megértését és alkalmazását a négyféle szimbólum – zöld négyszög, piros négyágú csillag, sárga háromszög, kék kör – segítségével értik meg a gyermekek. Egy szimbólumhoz egyfajta mozdulatsort társítunk, például a zöld négyszögnél ugrással páros lábon a nyit-zár mozdulatsort táncolják a gyerekek. Ez gyakorlatilag egy oldalt terpesz és alapállás (páros lábon zárt állás), ahol terpeszben nem annak szélessége, hanem annak egyforma súlyelosztása a lényeg. A zárás/alapállás pedig a támaszték megnyugvás, vagyis a mozdulat zárásának, nyugvópontra jutásának egyik fontos eleme. Mindegyik szimbólumnak megvan így a maga egyszerű, könnyen felidézhető jelentéstartalma.

A gyakorlás és a zenei lüktetésben és tempóban való elhelyezést – kondicionálást – nem fárasztó és gyakran unalmas vég nélküli gyakorlással-gyakoroltatással igyekszünk elérni, hanem ilyenkor kerülnek terítékre a különböző mozgásgeneráló eszközök. A hula-hopp karikák egymás után, vagy cikk-cakkban lerakva – esetenként egymástól el is távolítva – valamint a melljük lerakott szimbólumok egyértelműen mutatják a megvalósítandó motívum térbeli helyét (a karikában), támasztékformáját és ritmikáját, valamint ismétlésszámát (hány jelet lát egy karika mellett). Ráadásul az oldaliságot is jól érzékelteti, hiszen a jobb oldalra tett jel a jobb láb aktivitásának kezdetét, míg a bal oldalra tett jel a bal láb aktivitásának kezdetét jelenti. A kezdeti tanulási szakasz után akár el is vehetünk egy-két jelet a karikák mellől, így azok „információ nélkül” maradnak. Vagyis ebben a pillanatban lehetőség nyílik arra, hogy a gyermekek az általuk szeretett, vagy már ügyesen megoldott ritmikai/támaszték formákat mintegy behelyettesítsék ezekre a helyekre tetszőleges mennyiségben

táncolva azokat. Ezzel el lehet érni – természetesen már egy megfelelő kondicionálási idő után – hogy a gyermekek saját maguk is képesek legyenek összeállítani ilyen táncpályákat, illetve a gyakorlás előre haladtával már jeleket sem kell letenni, a gyermekek „fejben” összerakják és eltáncolják a számukra könnyedén megvalósítható formákat. Nyilvánvalóan ez már nem egységes lesz, de sikeresen felfedezik egymás megoldásait és így megértik az egyéni alkotás mikéntjét.

A színes tulipánokkal való operálás már egy magasabb fokozat, hiszen ilyenkor meghatározott motivikai, térbeli és ritmikai rendszerekkel lehet ugyanilyen eredményeket elérni. Ezek a speciális eszközök már egy-egy adott tánc típus analízisének utáni „táncpéldákat” mutatnak, ami segít a különböző táncdialektusok hasonló típusait elválasztani egymástól, megadva a módszertani és megvalósítási eszköztárat a pedagógusnak. Mindkét eljárás elsődleges célja az egyéni, kreatív, tehát a magyar táncra jellemző improvizációs technika elsajátítása és az azzal való operálás.

A zenei lüktetésrend és annak mozgásos reprezentációjára kiváló eszköz pl. a babzsák, amelynek a különböző testfelületekre való rakosgatása, eleinte mondókák lüktetésére, majd kisambitusú gyermekdalokra, végül megfelelő lüktetésrendű és tempójú népzeneire valósul meg. Nagymértékben fejleszti a kreativitást, és a monoton mozgások bontását. Egyéb eszközök, mint a hula-hopp karikák, táncos botok, gumiszalagok alkalmazása a tánc tanulásban nagymértékben javítja a téri tájékozódó képességet, a kombinációs készséget a támasztékok sorrendiségének és ritmusainak begyakorlását, a mintakövetést és az egyéni ötletek megvalósítását, hiszen a táncpályákat egy idő után már a gyermekek építik meg saját ötleteik és táncos késztettségük kihívására, annak bizonyítására. Ilyen foglalkozásokon nem nagyon lehet unatkozó, inaktív gyermeket találni.

A program eredménye: A program egyedülálló eredménye, hogy a megjelölt korosztály gyermekei a magyar kultúra – népi játék, néptánc és ehhez kapcsolódó ágazatait – elsajátítják, képessé válnak alkalmazására közvetlen és közvetett formákban. Egyrésztől valós kulturális átörökítés jön létre, másrésztől a résztvevő személy szocializációs folyamatának támogatása valósul meg a különböző kompetenciaterületekre való hatásoknak köszönhetően.

3.b. A program/tevékenység helyi, regionális, és/vagy nemzetközi szintű modell értéke

A program hiánypótló a magyar köznevelés, intézményi és intézményen kívüli színterein, valamint egyéb oktatási területeken is. Olyan ismereteket, módszertani eszköztárat biztosít, mely az eddigi pedagógiai gyakorlatban nem, vagy csak nagyon hiányosan szerepelt. Ebből adódóan a határon túli oktatási intézményekben, a diaszpóra területek magyar közösségeiben, a cserkészmozgalom területén és az amatőr gyermek-néptánc együttesek életében is jelentős űrt képes betölteni. A teljes magyar nemzet tekintetében alkalmazható program, nemzetközi modellként is értékelhető.

A jelöléssel kapcsolatos adatok

4. Közösség részvétele a programban és hozzájárulása a jelöléshez

4.a. A közösségek, csoportok, illetve egyének részvétele a programban vagy tevékenységben

Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület Magyarország, Világ Virága Alapfokú Művészeti iskola Görbeháza, Magyar Táncművészeti Egyetem MA képzés néptánc szakirány, Regionalne Osvetove Stredisko v Leviciach Levice, Slovakia

4.b. Szabad elhatározáson, előzetes és megfelelő tájékoztatáson alapuló beleegyezés

A fenti dokumentációt a beadó felek saját, szabad elhatározásukból az előzetesen és alaposan megismert és értelmezett tájékoztatás alapján közös beleegyezéssel adták be a szellemi kulturális örökség megőrzését szolgáló programok és tevékenységek nemzeti nyilvántartásába.

5. Dokumentáció

5.a. Csatolandó dokumentumok mennyisége

<i>Fényképek (kötelező)</i>	mellékelve 36 db fénykép
<i>Filmek (kötelező)</i>	mellékelve egy db film
<i>Hangfelvételek (nem kötelező)</i>	
<i>Térképek (1 db kötelező)</i>	mellékelve egy db térkép
<i>Könyvek (nem kötelező)</i>	

5.b. Szerzői jogokról való lemondás

A nemzeti nyilvántartási jegyzékben való szerepléshez a szerzői jogokról ezen nyilatkozat értelmében lemondok.

5.c. További források listája (max. 1 oldal)

Balatoni Katalin 2010. Így tedd rá! Táncos mozgásfejlesztés az óvodában. Saramis Bt., Budapest
 Balatoni Katalin – Gunszt Andrea – Hortobágyi Ivett 2015. Ünnepek a néphagyományban-hagyományos ünnepek az óvodásban és az általános iskola alsótagozatában. Örökös Stúdió Bt., Budapest
 Balatoni Katalin 2016. Módszertani eszköztár. Örökös Stúdió Bt., Budapest
 Lévai Péter 2010. Szökkenjünk, ugráljunk... A sárközi ugrós tanítási módszertana Magyar Kultúra Kiadó, Győr
 Lévai Péter 2015. A mozdulattípusok tanítása egyszerű eszközökkel és a zenei lüktetés értelmezése a táncelőkészítésben. Magyar Kultúra Kiadó, Győr
 Lévai Péter 2016. Három szólóverbunk tanítási módszertana. Magyar Kultúra Kiadó, Győr
 Lévai Péter 2018. Az alapmotívumok tanítási módszertana. Regionalne Osvetove Stredisko v Leviciach Levice (Léva) Slovakia
 Lévai Péter 2019. A mozdulattípusok és a magyar néptánc alapmotívumainak tanítási módszertana. Magyar Kultúra Kiadó, Győr
 Mizerák Katalin 2014. Mozgásra és táncra nevelés játékos módszerekkel I. Magyar Kultúra Kiadó, Győr
 Mizerák Katalin 2015. Mozgásra és táncra nevelés játékos módszerekkel II. Magyar Kultúra Kiadó, Győr
 Pignitzkyné Lugos Ilona – Lévai Péter 2014. A tánc és a kreatív mozgás alapjai. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest

7. Aláírás a jelölést benyújtó nevében

Lévai Péter

Balatoni Katalin